

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
«   »   2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітній дизайн змісту та технологій навчання дорослих
для студентів

спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки

освітнього рівня: другого (магістерського)

освітньо-наукової програми: 011.00.04 Освітній дизайн і коучинг в
освіті дорослих

Київ – 2022

Розробники:

БРАТКО Марія, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка;

ЖЕЛАНОВА Вікторія, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка;

ЛЕОНТЬЄВА Інна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка;

ХОРУЖА Людмила, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

БРАТКО Марія, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка;

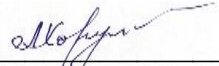
ЖЕЛАНОВА Вікторія, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка;

ЛЕОНТЬЄВА Інна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка;

ХОРУЖА Людмила, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук

Протокол від 22 вересня 2022 року № 1а

Завідувач кафедри Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 011.00.04 Освітній дизайн і коучинг в освіті дорослих

Гарант освітньо-професійної програми 011.00.04 Освітній дизайн і коучинг в освіті дорослих

 Вікторія ЖЕЛАНОВА

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2022 р.

Заступник декана Леся КУЗЕМКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітній дизайн змісту та технологій освіти дорослих		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	10/300	10/300
Курс	1	1
Семестр	1-2	1-2
Кількість змістових модулів з розподілом	4	4
Обсяг кредитів	10	10
Обсяг годин, в тому числі:	300	300
Аудиторні	112	40
Лекції	48	18
Практичні	32	10
Семінарські	32	12
Модульний контроль	20	-
Семестровий контроль	Залік, Екзамен комплексний 30	Залік, Екзамен комплексний -
Самостійна робота	138	260

2. Мета та завдання навчальної дисципліни забезпечення теоретичної та практичної підготовки майбутніх науково-педагогічних працівників сфери освіти дорослих з освітнього дизайну змісту та технологій навчання дорослих.

Завдання навчальної дисципліни сприяти формуванню:

– *інтегральної компетентності*, яка виявляється у здатності розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук;

– *загальних компетентностей*, а саме: здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми, здатність до міжособистісної взаємодії, здатність до професійного спілкування державною та іноземною мовами.

– *спеціальних (фахових, предметних) компетентностей* спеціальності, які виявляються в здатності: проектувати і досліджувати освітні системи; застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки, зокрема в системі освіти дорослих; враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти, зокрема слухачів в системі освіти дорослих; розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти; управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності; критично осмислювати проблеми у сфері освіти, педагогіки з використанням системного, інтегрованого і міждисциплінарного підходів; інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та

розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах; використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у освітній та дослідницькій діяльності; здійснювати самоконтроль, самооцінку, розуміння результатів своєї професійної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною:

- використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності;
- вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів;
- організувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти, зокрема в системі освіти дорослих;
- розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проєкти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм;
- створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання, зокрема в системі освіти дорослих;
- розробляти і викладати освітні курси в закладах освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей;
- приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації;
- знати сутність базових понять, категорій освіти дорослих; розуміти можливості акмеологічних, лідерських, діагностичних, розвивальних, освітніх технологій роботи з дорослим контингентом;
- здійснювати вибір різних видів коучингу відповідно до запитів здобувачів освіти, в тому числі Health-коучинг;
- застосовувати знання та розуміння сутнісних характеристик якості освітнього процесу та основних видів моніторингу якості освіти, сучасних програм та результатів національних і міжнародних порівняльних досліджень якості освіти, нормативних документів, що регламентують проведення моніторингу якості освітнього процесу в закладах освіти, зокрема їх освітніх потреб;
- розробляти і викладати освітні курси, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей, використовуючи змістовно-функціональні особливості електронного освітнього контенту для змішаної та дистанційної (електронної) форм навчання.

4. Структура програми навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни (для денної форми навчання)

№ п/п	Назви теоретичних розділів, тем	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичні	Семинарські	Самостійна робота	Модульний контроль
Модуль 1. Освітній дизайн у діяльності викладача								
1.	Якість вищої освіти як об'єкт освітнього дизайну	6	2	2			4	
2.	Освітній дизайн: сутність, цілі, завдання та принципи.	6	2	2			4	
3.	Теоретико-методологічні засади освітнього дизайну	8	4	2		2	4	
4.	Психологічні основи творчості в освітньому дизайні	6	2	2			4	
5.	Особливості проектування та конструювання в освітньому дизайні	8	4	2		2	4	
6.	Характеристика основних моделей освітнього дизайну	8	4	2		2	4	
7.	Ресурси та інструменти освітнього дизайну	8	4	2		2	4	
8.	Критерії ефективності створення освітнього продукту	6	2	2			4	
	Модульний контроль 1,2	4						4
	Семестровий контроль	Залік (1 семестр)						
	<i>Разом за модулем</i>	60	24	16		8	32	4
Модуль 2. Гносеологія та дидактика освіти дорослих								
1.	Зародження гносеологічної проблематики в історії філософської думки. Аналіз її базових концепцій	10	3	2		1	7	
2.	Сутність гносеології як методологічної основи дидактики освіти дорослих	10	3	2		1	7	
3.	Дидактика освіти дорослих як наукова галузь й навчальна дисципліна. Закономірності й принципи навчання дорослих	13	6	2	2	2	7	
4.	Пізнавальна діяльність студентів ЗВО, її специфічні особливості в структурному та динамічному вимірі	14	6	2	2	2	8	
5.	Зміст освіти дорослих: сутність, тенденції оновлення, нормативно-правове забезпечення	12	4	2	2		8	
6.	Методи й форми навчання у вимірі освіти дорослих	20	10	4	6		10	
7.	Реалізація ресурсного потенціалу освітнього середовища ЗВО щодо стимулювання й активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів	18	8	2	4	2	10	
	Модульний контроль 1,2	4						4
	Модульний контроль 3,4	4						4
	Семестровий контроль	15 (комплексний іспит у 2 семестрі)						
	<i>Разом за модулем</i>	120	40	16	16	8	57	8
Модуль 3. Технологічний практикум								
1.	Реалізація технологічного підходу в освіті дорослих	9	4	2			5	
2.	Технологія навчання дорослого учня як спосіб організації та реалізації змісту освіти дорослих	10	4	2	2		6	
3.	Процедура конструювання технологій навчання дорослих	16	8	2	6		8	
4.	Практична реалізація технологій навчання дорослих	16	8	2	8		8	
	Модульний контроль 1,2	4						4
	Семестровий контроль	5 (комплексний іспит у 2 семестрі)						
	<i>Разом за модулем</i>	60	24	8	16	-	27	4
Модуль. Проектування та управління освітніми системами								
1.	Теоретичні основи проектування і управління освітніми системами	11	6	2		4	5	
2.	Проектування як синтез педагогічної теорії та освітньої практики	14	6	2		4	6	2
3.	Управління і менеджмент у сфері освіти	11	6	2		4	5	
4.	Розробка проекту освітньої системи	14	6	2		4	6	2
	Семестровий контроль	10 (комплексний іспит у 2 семестрі)						
	<i>Разом за модулем</i>	60	24	8	-	16	22	14
	Разом	300	112	48	32	32	138	20

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Освітній дизайн у діяльності викладача

Тема 1.1. Якість вищої освіти як об'єкт освітнього дизайну.

Якість вищої освіти в контексті соціально-економічних викликів. Освітнє законодавство та якість вищої освіти. Якість викладання та його складові. Роль освітнього дизайну у підвищенні якості вищої освіти. Освітній дизайн як рівняння з багатьма невідомими.

Лекція 1. Якість вищої освіти як об'єкт освітнього дизайну.

Тема 1.2. Освітній дизайн: сутність, цілі, завдання та принципи.

Освітній дизайн як процес проектування та створення ефективних та привабливих рішень для навчання. Історія виникнення поняття «освітній дизайн». Цілі і завдання освітнього дизайну. Дидактика і освітній дизайн: спільне та відмінне. Поєднання класичних та інноваційних принципів в освітньому дизайні.

Лекція 2. Освітній дизайн: сутність, цілі, завдання та принципи.

Тема 1.3. Теоретико-методологічні засади освітнього дизайну.

Теоретичні підходи та ідеї як методологічні орієнтири дизайнерського пошуку. Характеристика методологічних засад освітнього дизайну: теорія систем, конструктивізму та соціального научіння. Компетентнісний підхід у сучасній освіті.

Лекція 3. Теоретико-методологічні засади освітнього дизайну.

Тема 1.4. Психологічні основи творчості в освітньому дизайні.

Особистість як суб'єкт життєтворчості. Проектна діяльність в структурі людської діяльності. Функції дизайну: соціокультурна, виробничо-економічна. Сутність та специфіка дизайн-діяльності. Основні елементи системи дизайн-діяльності: суб'єкти, об'єкти, предмет, умови, засоби, процес, основні типи внутрішніх та зовнішніх зв'язків. Творчість в контексті соціокультурного простору. Стереотипи і їх вплив на творчий процес. Дизайн мислення.

Лекція 4. Психологічні основи творчості в освітньому дизайні.

Тема 1.5. Особливості проектування та конструювання в освітньому дизайні.

Загальні основи проектування. Методи та стадії проектування. Системний підхід до проектування. Інформаційні джерела та інформаційні технології у проектування освітньої діяльності та при створенні освітнього продукту. Проектування та конструювання: спільне та відмінне.

Лекція 5. Особливості проектування та конструювання в освітньому дизайні.

Тема 1.6. Характеристика основних моделей освітнього дизайну.

Поняття «модель» та основні принципи методу моделювання в освіті. Характеристика основних моделей освітнього дизайну (Моделі: ADDIE, Backward Design, ARCS та інші). Диференціація вибору моделей освітнього дизайну відповідно до цілей та завдань навчання.

Лекція 6. Характеристика основних моделей освітнього дизайну.

Тема 1.7. Ресурси та інструменти освітнього дизайну.

Основні компоненти освітнього дизайну: інформаційний, інтерактивний, графічний та їхня характеристика. Ресурсне забезпечення освітнього дизайну: суб'єкти

освітнього процесу, освітнє середовище, дидактичний супровід, технічне забезпечення, відео, аудіо, мультимедіа, анімаційні, ігрові та інші цифрові ресурси. Дотримання специфіки педагогічного дизайну: технологічність (керованість та контрольованість), орієнтація на результат, який можливо виміряти; розділення діяльності педагога та учня; поділення інформації на данні, інформацію та знання; оптимізація освітнього процесу. Методи навчання як інструменти освітнього дизайну.

Лекція 7. Ресурси та інструменти освітнього дизайну.

Тема 1.8. Критерії ефективності створення освітнього продукту.

Структурно-цільові показники ефективності освітнього продукту за різними складовими. Види освітніх продуктів та критерії їхньої якості. Моніторинг та оцінка якості освітнього продукту як досягнення конкретних, заздалегідь визначених результатів навчання.

Лекція 8. Критерії ефективності створення освітнього продукту.

Модуль 2. Гносеологія та дидактика освіти дорослих

Лекція 1. Зародження гносеологічної проблематики в історії філософської думки.

Гносеологічне трактування відповіді на основне питання філософії. Гносеологічна функція філософії. Стисла ретроспектива ґрунтовних гносеологічних концепцій: гносеологічні проблеми філософії Аристотеля; дедукція Декарта; індукція Бекона (шляхи пізнання «мухи», «павука», «бджоли»), бар'єри пізнання; «Критика чистого розуму», труднощі пізнання (за Кантом); вчення про пізнання Гегеля; гносеологія Фейєрбаха. Актуальність ідей відомих філософів у сучасному вимірі.

Лекція 2. Сутність гносеології як методологічної основи дидактики освіти дорослих.

Проблемне поле гносеології. Основні гносеологічні категорії. Принципи сучасної гносеології. Суб'єкти й об'єкти пізнання. Людина як суб'єкт пізнання: проблема інтерсуб'єктивності. Проблема обґрунтування знання. Буденне, релігійне, художнє пізнання. Види пізнавальної діяльності: чуттєве й раціональне, емпіричне й теоретичне, їх основні форми і способи співвіднесення. Логічне мислення як основа пізнання. Операції пізнавальної діяльності. Роль емоцій та інтуїції в процесі пізнання. Етапи загального алгоритму процесу пізнання. Проблема істини у філософії. Істина як ціль пізнання. Діалектика абсолютної і відносної істини. Конкретність істини. Критерії істини в ціннісно зорієнтованому пізнанні. Істина і метод пізнання, її ознаки, форми та критерії істини. Рівні пізнання. Істинні, помилкові й хибні знання.

Семінар 1. Ретроспектива ґрунтовних гносеологічних концепцій як методологічної основи дидактики освіти дорослих.

Семінар 2. Системи навчання дорослих: аналіз вітчизняного та європейського досвіду.

Лекція 3. Пізнавальна діяльність студентів ЗВО, її специфічні особливості у структурному та динамічному вимірі

Сутність та структура освітнього процесу в сучасному університеті. Характеристика його компонентів. Структура пізнавальної діяльності студентів та її логіка. Аналіз етапів процесу пізнання. Динаміка трансформаційних змін пізнавальної діяльності студентів протягом освіти в університеті. Специфічні особливості навчання дорослих: зміщення акцентів з передачі знань на забезпечення умов ефективного

навчання; пріоритет «режиму саморозвитку»; моделювання «стиснутих часових рамок» проходження кожної «навчальної» ролі у процесі визначення характеру пізнавальної діяльності; практико зорієнтований контекстний характер навчання.

Семінар 3. Пізнавальна діяльність студентів ЗВО

Практичне заняття 1. Розробка концептуальних карт щодо тенденцій, концептуальних засад, тезаурусу дидактики освіти дорослих.

Лекція 4. Дидактика освіти дорослих як наукова галузь й навчальна дисципліна. Закономірності й принципи навчання дорослих.

Тенденції, концептуальні засади, наукові підходи до трактування навчання дорослих, проблемне поле, тезаурус сучасної вітчизняної дидактики. Диференціація дидактики освіти дорослих, її інтегративний та міждисциплінарний вимір. Закономірності навчання дорослих (навчання залежить від мотивації, від урахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти й побудови їх індивідуальної траєкторії навчання, від активної співпраці усіх суб'єктів навчання до співпраці. Принципи навчання: рівності, активної творчості, особистісної орієнтації, пріоритету самостійного навчання.

Практичне заняття 2. Викладачі та здобувачі освіти як суб'єкти пізнання: характеристика специфіки їх пізнавальної діяльності у контексті реалізації алгоритму процесу пізнання.

Лекція 5. Зміст освіти дорослих: сутність, тенденції оновлення, нормативно-правове забезпечення

Сутність феномену змісту освіти. Детермінанти змісту освіти в сучасному університеті. Нормативно-правове забезпечення навчально-пізнавальної діяльності дорослих на державному (Проект Закону України «Про освіту дорослих» (2021 р.); Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», Наказ Міністерства економіки України №610 (23.03.2021)), корпоративному (Положення про організацію освітнього процесу (редакція 2020 року, зі змінами 2021) Розділ IX. Організація освітнього процесу) рівнях. Методичний супровід навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти (Освітня програма, навчальний план, робоча програма, навчально-методичні посібники, підручники).

Практичне заняття 3. Аналіз нормативно-правових документів державного, корпоративного й кафедрального рівня й щодо організаційного й змістового регламенту навчання дорослих в ЗВО.

Лекція 6,7. Методи і форми організації навчання у вимірі освіти дорослих.

Сутність феноменів «метод навчання», «форма навчання». Емпірична модель процесу навчання (*Experiential Learning Model*) Д. Колба як основа організації навчальної діяльності дорослої людини. Комбіноване навчання у системі освіти дорослих. Тренінгові технології в освіті дорослих. Групова взаємодія в організації навчання дорослих (диспут і дискусія, ігрові технології, воркшоп, «світове кафе»), веб-квест. Адаптивні системи освіти дорослих. Потенціал дистанційного навчання в освіті дорослих.

Семінарське заняття 4. Методи і форми навчання дорослих

Практичне заняття 4,5,6. Презентація методів і форм організації навчання дорослих.

Лекція 8. Реалізація ресурсного потенціалу освітнього середовища ЗВО щодо стимулювання й активізації навчально-пізнавальної діяльності дорослих.

Сутність ресурсного підходу до освіти. Аналіз стратегічного, соціокультурного, програмно-цільового, особистісного, ціннісно-сміслового, суб'єктно-діяльнісного, рефлексивного, комунікативного, методичного ресурсів освітнього середовища ЗВО у контексті стимулювання й активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Практичне заняття 7,8. Аналіз дидактичного ресурсу освітнього середовища Київського університету імені Бориса Грінченка

Модуль 3. Технологічний практикум

Тема 3.1. Реалізація технологічного підходу в освіті дорослих

Об'єкт і продукт технологізації в освітній діяльності. Рівні функціонування технологій в освітній практиці. Критерії технологічності.

Гене́за поняття «освітня технологія».

Вимоги до освітніх технологій у формальній, неформальній та інформальній освіті дорослих. Обмеження технологізації освітнього процесу у вищій школі.

Основні підходи до тлумачення поняття «освітня технологія».

Класифікація сучасних освітніх технологій.

Класифікація педагогічних технологій.

Структурні елементи педагогічної технології: концепція; змістовий компонент (цілі, зміст навчання та виховання); процесуальний (технологічний компонент).

Лекція 1. Реалізація технологічного підходу в освіті дорослих

Тема 3.2. Технології навчання дорослого учня як способи організації та реалізації змісту освіти дорослих

Значення терміносполуки «дорослий учень». П'ять характерних особливостей дорослих учнів.

Урахування специфіки позиції дорослих учнів в процесі навчання як важлива умова реалізації технологій навчання дорослих.

Технології навчання дорослих як способи реалізації змісту освіти дорослих, оптимальні й ефективні для віку та фізичного стану дорослої людини, що передбачають взаємодію змістової, процесуальної, мотиваційної, організаційної складових. Призначення технологій навчання дорослих учнів.

Методологічні принципи технології навчання дорослих учнів.

Концепція особистісно зорієнтованої освіти дорослого учня. Характеристика закономірностей, властивих особистісно зорієнтованому навчанню дорослих учнів.

Основні завдання особистісно зорієнтованого навчання дорослих учнів. Особливості реалізації технологій навчання в сфері освіти дорослих. Вимоги до технологій навчання в освіті дорослих (концептуальність, системність, керованість, гнучкість, динамічність, здоров'язбережність, ефективність, відтворюваність).

Вимоги до особистісно зорієнтованих технологій в освіті дорослих.

Структура технологій навчання дорослих як система операцій, технічних дій і функцій тих, хто навчається, і тих, хто навчає, згрупованих за основними етапами процесу навчання.

Лекція 2. Технології навчання дорослого учня як спосіб організації та реалізації змісту освіти дорослих.

Практичне 1. Технологія в навчанні чи технологія навчання: ознаки педагогічної технології

Тема 3.3. Процедура конструювання технологій навчання дорослих

Педагогічне проектування як основа конструювання технології навчання. Нормативний контекст регламентації педагогічного проектування, характеристика етапів, форм, принципів та прийомів його реалізації.

Специфічні особливості дорослих учнів, які необхідно враховувати при конструюванні технологій навчання дорослих.

Специфіка процесу навчання дорослих, яку потрібно враховувати при конструюванні технологій навчання.

Освітні програми для здобувачів освіти дорослих, які дозволяють набути необхідних компетентностей шляхом неформальної освіти (у центрах освіти дорослих, платформах дистанційного навчання).

Освітні (робочі) програми, які дозволяють набути необхідних компетентностей шляхом формальної освіти (заклади вищої освіти, установи/заклади післядипломної освіти, установи/центри професійного розвитку педагогічних працівників, установи/центри підвищення кваліфікації педагогічних працівників).

Навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни: нормативні та теоретичні аспекти. Складові навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни: описи, теоретичні та методичні засади розроблення. Навчальна програма навчальної дисципліни.

Робоча програма навчальної дисципліни як нормативний документ. Структура РПНД, вимоги до її розроблення.

Лекція 3. Процедура конструювання технологій навчання дорослих

Практичне 2. Технологічне проектування освіти. Критерії технологічної побудови навчання.

Практичне 3. Технологія постановки цілей навчання дорослих учнів: від педагогічної декларації до відтворюваного навчального циклу. Розроблення РПНД.

Практичне 4. Педагогічний дизайн освітнього середовища та навчального курсу.

Тема 3.4. Практична реалізація технологій навчання дорослих

Етапи проектування та впровадження технологій навчання дорослих (за М.Ноулзом).

Етапи проектування та впровадження технологій навчання дорослих (за О.Аніщенко): діагностичний (етап діагностики (психолого-андрагогічної) суб'єкта навчання, визначення його культурно-освітніх потреб, соціально-психологічних і пізнавальних особливостей, побудови прогнозу ймовірного розвитку, виховання, змін); планування, вибір (розроблення) оптимальної технології наавчання (вибір однієї з наявних навчальних технологій; індивідуалізація цієї технології; розробка нової, індивідуальної ТН із урахуванням інформації щодо індивідуальності того, хто навчається, його освітньо-культурних потреб); безпосередня підготовка до впровадження ТН (виявлення матеріальних, технічних та ін. недоречностей, які можуть негативно позначитися на впровадженні розробленої навчальної технології, з метою попередження можливих труднощів її реалізації, забезпечення її ефективності, якості); технологічний (власне впровадження ТН дорослих); експертно-оціночний (дозволяє оцінити результат упровадження технології навчання дорослих і всієї виконаної

роботи); корекційний (внесення змін у зміст, засоби, форми, методи навчання, оцінювання його результатів та ін. з метою корекції педагогічної взаємодії).

Типи навчання (Р.Ганьє). Побудова індивідуалізованих систем навчання. “Навчальний пакет” - концентрат відтворювального навчального циклу.

Лекція 4. Практична реалізація технологій навчання дорослих

Практичне 5. Дизайн-структура навчального заняття.

Практичне 6. Технологія навчання як дослідження.

Практичне 7. Технологія навчання як гри.

Практичне 8. Технологія навчання як дискусії.

Модуль 4. Проєктування та управління освітніми системами

Тема 1. Теоретичні основи проєктування і управління освітніми системами.

Сучасна парадигма освіти в світі VUCA - нестабільному, невизначеному, складному і неоднозначному (VUCA - аббревіатура від volatility, uncertainty, complexity і ambiguity). Система і системний підхід. Освітня система як складник соціальної системи. Системний підхід в освіті. Основні принципи освітнього підходу. Освіта як система. Основні елементи освітньої системи (мета, завдання (цілі), зміст, засоби і способи здобуття освіти, форми організації освітнього процесу, реальний освітній процес як єдність навчання, виховання й розвитку людини, суб'єкти й об'єкти освітнього процесу, освітнє середовище, результат освіти, як рівень освіченості людини). Освітнє середовище. Середовищний підхід в освіті. Освітні системи та їхні рівні. Заклад освіти як складна соціально-освітня система. Освітній процес як освітня система. Сучасна система освіти в Україні.

Лекція 1. Теоретичні основи проєктування і управління освітніми системами.

Семінарське заняття 1. Освітні системи як об'єкт проєктування.

Семінарське заняття 2. Нормативне забезпечення проєктування освітніх систем в Україні.

Тема 2. Проєктування як синтез педагогічної теорії та освітньої практики.

Технологічний підхід в освіті. Технологізація освіти: освітні технології, педагогічні технології, технології навчання, технології виховання, технології управління в освіті. Типи проєктування. Рівні проєктування в освіті. Процес та етапність проєктування. Моделювання, проєктування, конструювання як етапи педагогічного проєктування. Об'єкти, форми, види і рівні педагогічного проєктування. Технологія педагогічного проєктування.

Лекція 2. Проєктування як синтез педагогічної теорії та освітньої практики.

Семінарське заняття 3. Педагогічне проєктування як феномен.

Семінарське заняття 4. Проєктування робочої програми навчальної дисципліни.

Тема 3. Управління і менеджмент в сфері освіти.

Базові засади управління в освіті. Зміст понять «управління», «менеджмент», «керування», «адміністрування» в сфері освіти. Спільне і відмінне між управлінням і менеджментом. Сучасні тенденції управління освітою в Україні. Система чинників, які впливають на вибір стратегії управління освітніми системами різних рівнів. Кореляціями між рівнями управління та типом освітньої системи. Управлінський цикл освітньої системи.

Лекція 3. Управління і менеджмент в сфері освіти.

Семінарське заняття 5. Проектування освітньої програми.

Семінарське заняття 6. Управління освітніми системами.

Тема 4. Розробка проєкту освітньої системи.

Створення та опис проєкту освітньої системи. Алгоритм розробки проєкту освітньої системи. Концепція та фази (стадії, етапи) розробки та реалізації проєкту освітньої системи. Дії на кожному з етапів розробки проєкту освітньої системи. Чинники, які впливають на педагогічне проектування. Обґрунтування доцільності проектування нової освітньої системи певного рівня, типу, з очікуваними освітніми результатами. Рефлексія та моніторинг проєкту освітньої системи. Конкретні прикладні, модульні та системні інновації в процесі проектування освітніх систем.

Процес проектування освітнього середовища закладу освіти: аналіз об'єкта, виявлення протиріч та невідповідностей; понятійний аналіз, відбір провідних принципів і структурування інформації, визначення показників; педагогічне моделювання: вибір системоутворюючого чинника, створення і розробка моделі; створення конструкту; вибір технології реалізації конструкту; організація спільної діяльності особистісних суб'єктів освітнього середовища; педагогічна рефлексія результатів.

Лекція 4. Розробка проєкту освітньої системи.

Семінарське заняття 7. Захист персональних проєктів освітніх систем (за вибором здобувача освіти).

Семінарське заняття 8. Захист персональних проєктів освітніх систем (за вибором здобувача освіти).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Загальна кількість балів визначається як середнє арифметичне балів, отриманих за опанування 4 змістових модулів, які оцінюються з розрахунку, що 60 балів є максимальною кількістю, яку можна отримати за кожен з модулів, та кількістю балів, отриманих на екзамені, де максимальна кількість можливих балів становить 40.

Модуль 1. Освітній дизайн у діяльності викладача

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	МОДУЛЬ 1	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	8	8
Відвідування семінарських занять	1	4	4
Робота на семінарському занятті	10	4	40
Робота на практичному занятті	10	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	8	40
Виконання модульної роботи	25	2	50
Разом			142
Розрахунок коефіцієнту: Залік: $142/100=1,42$ (I семестр) Іспит: $142/60=2,37$ (II семестр)			

Модуль 2. Ґносеологія та дидактика освіти дорослих

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	МОДУЛЬ 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	8	8
Відвідування семінарських занять	1	4	4
Відвідування практичних занять	1	8	8
Робота на семінарському занятті	10	4	40
Робота на практичному занятті	10	8	80
Виконання завдань для самостійної роботи	5	8	40
Виконання модульної роботи	25	4	100
Разом			280
Розрахунок коефіцієнту: Іспит $280/60=4,67$ (II семестр)			

Модуль 3. Технологічний практикум

Види діяльності студента	Макс. к-сть балів за одиницю	МОДУЛЬ 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4
Відвідування семінарських занять	1	-	-
Робота на семінарському занятті	10	-	-
Відвідування практичних занять	1	8	8
Робота на практичному занятті	10	8	80
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20
Виконання модульної роботи	25	2	50
Разом			162
Розрахунок коефіцієнту: Іспит $162/60=2,7$ (II семестр)			

Модуль 4. Проєктування та управління освітніми системами

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	МОДУЛЬ 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4
Відвідування семінарських занять	1	8	8
Робота на семінарському занятті	10	8	80
Робота на практичному занятті	10	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20
Виконання модульної роботи	25	2	50
Разом			162
Розрахунок коефіцієнту $162/60=2,7$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми та завдання для самостійної роботи	Кількість	
		Годин	балів
Модуль 1. Освітній дизайн у діяльності викладача			
1.1.	Проаналізуйте закони України «Про вищу освіту» та «Про освіту» щодо положень, які стосуються підвищення якості вітчизняної освіти.	4	5
1.2.	Складіть таблицю визначень поняття «педагогічний дизайн» (3-4 визначення), виокремити в них спільне та відмінне.	4	5
1.3.	Напишіть есе на тему : «Дидактика і освітній дизайн: спільне та відмінне».	4	5
1.4.	Доведіть методологічну доцільність однієї з теорій щодо осмислення феномену освітнього дизайну (теорії систем, конструктивізму, соціального наuczіння, розвитку компетентностей).	4	5
1.5.	Охарактеризуйте сутність процесу рефреймінгу та його особливості.	4	5
1.6.	Визначить роль кожного з компонентів конструювання контенту освітнього дизайну: інформаційно-діяльнісний, комунікативний, рефлексивний.	4	5
1.7.	Визначить дидактичні особливості використання різних моделей освітнього дизайну: ADDIE, Backward Design, ARCS та інші.	4	5
1.8.	Сформулюйте конкретне дидактичне завдання та запропонуйте відповідний інструмент освітнього дизайну (може бути цифровий) щодо його реалізації	4	5
Всього		32	40
Модуль 2. Гносеологія та дидактика освіти дорослих			
2.1.	Схарактеризуйте напрями філософської думки античності щодо проблеми пізнання. Формат виконання завдання – таблиця (2 колонки: напрям й представники)	5	5
2.2.	Складіть опорну схему базових гносеологічних категорій.	5	5
2.3.	Складіть «логічний ланцюжок» ґрунтовних понять дидактики освіти дорослих.	7	5
2.4.	Проаналізуйте емпіричну модель процесу навчання (<i>Experiential Learning Model</i>) Д. Колба. Формат виконання завдання – таблиця (2 колонки: позитиви, проблеми)	8	5
2.5.	Проаналізуйте зміст освіти дорослих на підставі розгляду документів держаного, корпоративного, кафедрального рівня.	8	5
2.6.	Складіть ієрархію методів навчання дорослих, обґрунтуйте їх доцільність й подайте їх стислу характеристику.	8	5
2.7.	Складіть конкретні методичні рекомендації щодо проведення лекції в сучасному університеті (10 позицій).	8	5
2.8.	Проаналізуйте освітньо-професійну програму 011.00.01 «Освітній дизайн і коучинг в освіті дорослих» другого (магістерського) рівня вищої освіти за алгоритмом: концептуальні основи; пріоритети програми; відповідність сучасним трендам вищої освіти; структура та огляд її блоків характеристика; відповідність вашим домаганням й очікуванням; проблеми й побажання щодо удосконалення програми.	8	5
Всього		57	40
Модуль 3. Технологічний практикум			

3.1.	Підготувати summary 3 наукових статей (на вибір), що репрезентують ідею технологічного підходу в освіті дорослих, її генезу та ключові дослідження з цієї проблеми	6	5
3.2.	Підготувати інтелект-карту теми «Технологія навчання як дослідження» (концептуальні положення технології, її мета, завдання та зміст, етапи проєктування та алгоритм реалізації, необхідні форми, засоби, умови та ресурси)	7	5
3.3.	Підготувати інтелект-карту теми «Технологія навчання як гри» (концептуальні положення технології, її мета, завдання та зміст, етапи проєктування та алгоритм реалізації, необхідні форми, засоби, умови та ресурси)	7	5
3.4.	Підготувати інтелект-карту теми «Технологія навчання як дискусії» (концептуальні положення технології, її мета, завдання та зміст, етапи проєктування та алгоритм реалізації, необхідні форми, засоби, умови та ресурси)	7	5
Всього		27	40
Модуль 4. Проєктування та управління освітніми системами			
4.1.	Підготувати summary 3 наукових статей (на вибір) з теми «Управлінський цикл освітньої системи»	5	5
4.2.	Підготуйте обґрунтування доцільності проєктування нової освітньої системи певного рівня, типу з очікуваними результатами (на вибір)	6	5
4.3.	Підготувати summary 3 наукових статей (на вибір) з теми «Процес проєктування освітнього середовища закладу освіти»	5	5
4.4.	Поетапно опишіть процес проєктування освітньої програми для здобувачів магістерського рівня вищої освіти зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»	6	5
Всього		22	20
Критерії оцінювання самостійної роботи			Кількість балів
1.	Свочасність виконання роботи	1	
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2	
3.	Різноманітність використаних джерел	2	

20.5. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання (для денної форми навчання)

Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи.

К-ь балів	Критерії оцінювання
20 – 25	модульна контрольна робота характеризується відсутністю помилок, що засвідчує про сформовані вміння та міцні знання матеріалу, які складають зміст модуля
15 – 19	у модульній контрольній роботі наявні незначні помилки
9 – 14	у модульній контрольній роботі наявні суттєві помилки, частину з яких студент спроможний усунути у разі незначної допомоги викладача
0 – 8	у роботі наявні суттєві помилки; студент потребує постійного роз'яснення викладача, щоб усунути виявленні помилки

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестрове оцінювання здійснюється у формі комплексного (тестового) екзамену.

Оцінка за тестування	Критерії оцінювання
37-40 балів	Відмінно - допущено не більше двох помилок у тестових завданнях. Відповіді повні. Студент демонструє глибокі та міцні знання матеріалу у заданому обсязі.
31-36 балів	Дуже добре – допущено не більше трьох помилок у тестових завданнях. Відповіді повні з незначними неточностями. Рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу – достатньо високий без суттєвих (грубих) помилок.
26-30 балів	Добре – в цілому дорий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок.
21-25 балів	Задовільно – допущено не більше чотирьох помилок у тестових завданнях. Відповіді повні з незначними неточностями. Рівень знань (умінь) посередній із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.

16-20 балів	Достатньо - допущено не більше п'яти помилок у тестових завданнях. Деякі відповіді із суттєвими неточностями. Студент виявляє поверхову обізнаність з матеріалом, передбаченим навчальною програмою, допускає суттєві помилки. Мінімально допустимий рівень знань (умінь).
10-15 балів	Незадовільно – з можливістю повторного складання. Допущено більше шести помилок у тестових завданнях. Відповіді із суттєвими неточностями. Незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
0-9 балів	Незадовільно – з обов'язковим повторним вивченням курсу. Допущено більше десяти помилок у тестових завданнях. Відповіді із суттєвими неточностями. Досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю (самоконтроль)

Модуль 1. Освітній дизайн у діяльності викладача

1. Освітнє законодавство про якість навчання та вимоги до нього.
2. Сутність освітнього дизайну та його принципи.
3. Генеза виникнення поняття «освітній дизайн».
4. Проблема освітнього дизайну у рецепціях зарубіжних учених.
5. Методологічні засади освітнього дизайну.
6. Дидактичні основи освітнього дизайну.
7. Дизайн мислення та роль творчості у цьому процесі.
8. Роль проектування і конструювання в освітньому дизайні.
9. Особливості конструювання змістового контенту в освітньому дизайні.
10. Характеристика основних моделей освітнього дизайну.
11. Диференціація вибору моделей освітнього дизайну відповідно до цілей та завдань навчання.
12. Зворотній освітній дизайн та його особливості.
13. Інформаційний, інтерактивний та графічний компоненти освітнього дизайну, їхня характеристика.
14. Ресурси та інструменти освітнього дизайну.
15. Цифрові інструменти освітнього дизайну.
16. Види освітніх продуктів та критерії їхньої якості.
17. Структурно-цільові показники ефективності створеного освітнього продукту.

Модуль 2. Гносеологія та дидактика освіти дорослих

1. Гносеологічне трактування відповіді на основне питання філософії, гносеологічна функція філософії, базові поняття гносеології.
2. Гносеологічні проблеми філософії Аристотеля; дедукція Декарта; індукція Бекона, бар'єри пізнання; вчення про пізнання Гегеля; гносеологія Фейєрбаха.
3. Тенденції, концептуальні засади, наукові підходи до трактування навчання дорослих.
4. Проблемне поле, тезаурус сучасної вітчизняної дидактики.
5. Диференціація дидактики освіти дорослих, її інтегративний та міждисциплінарний вимір.
6. Закономірності, принципи, специфічні особливості навчання дорослих.

7. Сутність та структура освітнього процесу в сучасному університеті. Характеристика його компонентів.
8. Структура пізнавальної діяльності студентів та її логіка. Аналіз етапів процесу пізнання.
9. Сутність феномену змісту освіти. Детермінанти змісту освіти в сучасному університеті.
10. Нормативно-правове забезпечення навчально-пізнавальної діяльності дорослих на державному рівні (Проект Закону України «Про освіту дорослих» (2021 р.); Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», Наказ Міністерства економіки України №610 (23.03.2021)).
11. Нормативно-правове забезпечення навчально-пізнавальної діяльності дорослих на корпоративному рівні (Положення про організацію освітнього процесу (редакція 2020 року, зі змінами 2021) Розділ ІХ. Організація освітнього процесу) рівнях.
12. Нормативно-правове забезпечення навчально-пізнавальної діяльності дорослих на кафедральному рівні (освітня програма, навчальний план, робоча програма, навчально-методичні посібники).
13. Сутність феноменів «метод навчання», «форма навчання».
14. Емпірична модель процесу навчання дорослих (Experiential Learning Model) Д. Колба.
15. Комбіноване навчання у системі освіти дорослих.
16. Тренінгові технології в освіті дорослих.
17. Групова взаємодія в організації навчання
18. Адаптивні системи освіти дорослих.
19. Потенціал дистанційного навчання в освіті дорослих.
20. Аналіз ресурсів і можливостей освітнього середовища ЗВО у контексті стимулювання й активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Модуль 3. Технологічний практикум

1. Розкрийте сутність поняття «технологічність навчання».
2. Дайте визначення дефініції «технології навчання», висловіть власну думку щодо того, чи тотожна вона поняттю «освітня технологія».
3. Сформулюйте критерії технологічності навчання.
4. Наведіть приклад класифікації сучасних педагогічних технологій.
5. Виокреміть структурні елементи педагогічної технології.
6. Схарактеризуйте відмінні особливості організації освітнього процесу в межах технологій навчання для дорослих порівняно з технологіями навчання дітей.
7. Назвіть п'ять характерних особливостей дорослих учнів.
8. Перерахуйте основні методологічні принципи технології навчання дорослих учнів.
9. Розкрийте сутність 9-рівневої моделі навчання Роберта Ганьє та її місце в структурі технологічного освітнього процесу.

10. Опишіть основні елементи та зв'язки універсальної структури технології навчання дорослих.
11. Поетапно схарактеризуйте процедуру конструювання технології навчання дорослих.
12. Назвіть етапи проектування та впровадження технології навчання дорослих (за О.Аніщенко).
13. Назвіть етапи проектування та впровадження технології навчання дорослих як дослідження.
14. Назвіть етапи проектування та впровадження технології навчання дорослих як гри.
15. Назвіть етапи проектування та впровадження технології навчання дорослих як дискусії.

Модуль 4. Проектування та управління освітніми системами

1. Система і системний підхід.
2. Освітня система як складник соціальної системи.
3. Системний підхід в освіті.
4. Основні принципи освітнього підходу.
5. Освіта як система.
6. Основні елементи освітньої системи.
7. Освітнє середовище. Середовищний підхід в освіті.
8. Освітні системи та їхні рівні.
9. Заклад освіти як складна соціально-освітня система.
10. Освітній процес як освітня система.
11. Сучасна система освіти в Україні.
12. Технологічний підхід в освіті.
13. Типи проектування.
14. Рівні проектування в освіті.
15. Процес та етапність проектування.
16. Об'єкти, форми, види і рівні педагогічного проектування.
17. Технологія педагогічного проектування.
18. Базові засади управління в освіті.
19. Спільне і відмінне між управлінням і менеджментом.
20. Сучасні тенденції управління освітою в Україні.
21. Система чинників, які впливають на вибір стратегії управління освітніми системами різних рівнів.
22. Кореляціями між рівнями управління та типом освітньої системи.
23. Управлінський цикл освітньої системи.
24. Технологія розробки проекту освітньої системи.
25. Чинники, які впливають на педагогічне проектування. Обґрунтування доцільності проектування нової освітньої системи певного рівня, типу, з очікуваними освітніми результатами.
26. Процес проектування освітнього середовища закладу освіти.
27. Процес проектування освітньої програми.
28. Процес проектування робочої програми навчальної дисципліни.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Освітній дизайн змісту та технологій навчання дорослих»

Модулі	Модуль I. Освітній дизайн у діяльності викладача							
К-ть балів за модуль	142							
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Л.1. Якість вищої освіти як об'єкт освітнього дизайну	Л.2. Освітній дизайн: сутність, цілі, завдання та принципи	Л.3. Теоретико-методологічні засади освітнього дизайну	Л.4. Психологічні основи творчості в освітньому дизайні	Л.5. Особливості проєктування та конструювання в освітньому дизайні	Л.6. Характеристика основних моделей освітнього дизайну	Л.7. Ресурси та інструменти освітнього дизайну	Л.8. Критерії ефективності створення освітнього продукту
К-ть балів	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських занять			Теоретичні засади освітнього дизайну		Психологічні, педагогічні та технологічні основи освітнього дизайну	Характеристика основних моделей освітнього дизайну	Варіативність ресурсів та інструментів освітнього дизайну	
Робота на семінарських			11 балів		11 балів	11 балів	11 балів	
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Модульний контроль	25 балів				25 балів			
Підсум. контр.	Залік (I семестр); Екзамен комплексний (II семестр)							

Модулі	Модуль II. Гносеологія та дидактика освіти дорослих							
К-ть балів за модуль	280							
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми лекцій	Зародження гносеологічної проблематики в історії філософської думки. Аналіз її базових концепцій	Сутність гносеології як методологічної основи дидактики освіти дорослих	Пізнавальна діяльність студентів ЗВО, її специфічні особливості в структурному та динамічному вимірі	Дидактика освіти дорослих: сутнісна характеристика	Зміст освіти дорослих: сутність, тенденції оновлення, нормативно-правове забезпечення	Методи й форми навчання у вимірі освіти дорослих	Методи й форми навчання у вимірі освіти дорослих	Реалізація ресурсного потенціалу освітнього середовища ЗВО щодо стимулювання й активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів
К-ть балів	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських занять	Ретроспектива ґрунтовних гносеологічних концепцій як методологічної основи дидактики освіти дорослих	Системи навчання дорослих: аналіз вітчизняного та європейського досвіду	Пізнавальна діяльність студентів ЗВО				Методи і форми навчання дорослих	

Робота на семінарських	11 балів	11 балів	11 балів				11 балів	
Теми практичних занять			Розробка концептуальних карт щодо тенденцій, концептуальних засад, тезаурусу дидактики освіти дорослих	Викладачі та здобувачі освіти як суб'єкти пізнання: характеристика специфіки їх пізнавальної діяльності у контексті реалізації алгоритму процесу пізнання	Аналіз нормативно-правових документів державного, корпоративного й кафедрального рівня й щодо організаційного й змістового регламенту навчання дорослих в ЗВО	Презентація методів і форм організації навчання		Аналіз дидактичного ресурсу освітнього середовища Київського університету імені Бориса Грінченка
Робота на практичних			11 балів	11 балів	11 балів	33 бали		22 бали
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Модульний контроль	50 балів				50 балів			
Підсум. контр.	Екзамен комплексний							

Модулі	Модуль 3. Технологічний практикум									
К-ть балів	162 балів									
Лекції	1		2		3			4		
Теми лекцій	Реалізація технологічного підходу в освіті дорослих		Технології навчання дорослого учня як спосіб організації та реалізації змісту освіти дорослих		Процедура конструювання технологій навчання дорослих			Практична реалізація технологій навчання дорослих		
К-ть балів	1 бал		1 бал		1 бал			1 бал		
Теми семінарських занять			Технологія в навчанні чи технологія навчання: ознаки педагогічної технології	Технологічне проєктування в освіті. Критерії технологічної побудови навчання	Технологія постановки цілей навчання дорослих учнів: від педагогічної декларації до відтворюваного навчального циклу. Розроблення РПНД	Педагогічний дизайн освітнього середовища та навчального курсу	Дизайн-структура навчального заняття	Технологія навчання як дослідження	Технологія навчання як гри	Технологія навчання як дискусії
Робота на семінарських			11 балів	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів
Самостійна робота	5 балів		5 балів		5 балів			5 балів		
Модульний контроль	25 балів				25 балів					
Підсум. Контр.	Екзамен комплексний									

Модулі	Модуль 4. Проектування та управління освітніми системами							
Кількість балів за модуль	162 балів							
Лекції	1		2		3		4	
Теми лекцій	Теоретичні основи проектування і управління освітніми системами		Проектування як синтез педагогічної теорії та освітньої практики.		Управління і менеджмент в сфері освіти.		Розробка проекту освітньої системи.	
К-ть балів	1 бал		1 бал		1 бал		1 бал	
Теми семінарських занять	Освітні системи як об'єкт проектування	Нормативне забезпечення проектування освітніх систем в Україні	Педагогічне проектування як феномен	Проектування робочої програми навчальної дисципліни	Проектування освітньої програми	Управління освітніми системами	Захист персональних проєктів освітніх систем (за вибором здобувача освіти)	Захист персональних проєктів освітніх систем (за вибором здобувача освіти)
Робота на семінарських заняттях	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів	11 балів
Самостійна робота	5 балів		5 балів		5 балів		5 балів	
Модульний контроль	25 балів				25 балів			
Підсум. контр.	Екзамен комплексний							

8. Рекомендовані джерела до курсу

До змістового модулю 1 «Освітній дизайн у діяльності викладача».

Основні:

1. Барнет Білл, Еванз Дейв. Дизайн-мислення. Спроектуй своє життя /пер.з англ.В.Глінка.2 вид. К.:Наш формат,2019.224 с.
2. Гнучкість. Пластичне мислення в епоху змін/Л.Млодінов;Пер.з англ. М.Гоцацюка.К.:Вид.група КМ-БУКС,2019.272 с.
3. Денисенко С.М. Педагогічний дизайн у сучасному освітньому процесі. Вісник Житомирського державного університету. Випуск 3 (81). Педагогічні науки.78-83 с. <http://eprints.zu.edu.ua/18617/1/17.pdf>
4. Калінічева Г. Якість вищої освіти як складова формування людського капіталу: виклики для України. Освітологія, 2001.№10.С.24-36.
5. Моделі педагогічного дизайну в ютубе <https://www.youtube.com/watch?v=T5dWmL4nrTI>
6. Основи проектування і моделювання: Навчально – методичний посібник / уклад. Людмила Миколаївна Хоменко. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. – 125 с. https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/6442/1/Osnovy_proektuvannia.pdf.pdf

Допоміжні:

1. Батечко Н., Михайліченко М. Еволюція освітніх парадигм у сучасному науковому дискурсі. Освітологія. 2020. № 9. С. 29–37. DOI: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2020.9.4>
2. Зінченко А. Г., Саприкіна М. А. Навички для України 2030: Погляд бізнесу. Київ: Видавництво «ЮСТОН», 2016. 36 с.
3. Костюк О. « Основні виклики вищої освіти України» <https://osvita.ua/blogs/86344/>
4. Tom Kuhlmann. (2008). What Everybody Ought to Know About Instructional Design [Електронний ресурс] / Т. Kuhlmann. – Режим доступу : <http://www.articulate.com/rapid-elearning/what-everybody-ought-to-know-aboutinstructional-design/>.
5. E. Qureshi. (2004). Instructional design models [Електронний ресурс] / E. Qureshi. – Режим доступу : http://web2.uwindsor.ca/courses/edfac/morton/instructional_design.htm
6. Branch R. M., Merrill M. D. Characteristics of instructional design models // Trends and Issues in Instructional Design and Technology (2 th Edition.). Upper River, New Jersey: Pearson Education, Inc. 2007. – P. 8–16.
7. Tiffany A. Koszalka Instructional Designer Competencies / Tiffany A. Koszalka, Darlene F. Russ-Eft, Robert Reiser (with Senior-Canela, F. Grabowski, B. & Wallington) // Information Age Publishing Inc Charlotte, North Carolina, 2013. – 178 p.

До змістового модулю 2 «Гносеологія та дидактики освіти дорослих».

Основні:

1. Гносеологія та епістемологія: Навчальний посібник / В. Петрушенко / – Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 209 с.

2. Дубасенюк О. А., Самойленко, О. А. Основи андрагогіки (для фахівців у галузі освіти дорослих): навч.-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 247.
3. Марчук А. В. Андрагогіка : навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 300 с.
4. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник для студентів вищих навч. закладів. 3-є вид. Київ: Видавництво Ліра-К., 2016. 608 с.
5. Немченко С. Г. Педагогіка вищої школи : підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів. Бердянськ : БДПУ, 2020. 17 с.

Допоміжні:

1. Енциклопедія освіти (2021.) Національна академія педагогічних наук України; [гол. ред. В.Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 1144 с.
2. Желанова В.В. Впровадження стратегії міждисциплінарності у сучасній вищій освіті. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна педагогіка». 2021. 1 (48). С.477–480.
3. Закон України "Про вищу освіту" (01.07.2014). – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, Наказ № 520 (2021) (України). https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/82566/
5. Проект Закону України «Про освіту дорослих» (2021 р.) <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-osvitu-doroslikh>.
6. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», Наказ Міністерства економіки України №610 (23.03.2021). https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2021/03/25/Standart%20na%20hrupu%20profesiy_Vykladachi%20zakladiv%20vyshchoyi%20osvity_25.03.pdf
7. Хоружа Л. Л. Сучасні стратегії трансформації змісту педагогічної освіти Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка (33).2020. С.8–16.

До змістового модулю 3 «Технологічний практикум».

Основні:

1. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

Допоміжні:

1. Біда О., Кучай О. і Кучай Т. (2021) Застосування нових технологій навчання у професійній освіті і освіті дорослих. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вінниця, 2021, № 61. С. 81-95.
2. Відкрита освіта : інноваційні технології та менеджмент: кол. Монографія / за наук.ред. М.О. Кириченка, Л.М. Сергєєвої. Київ: Інтерсервіс, 2018. 440 с. С.323-335.
3. Енциклопедія освіти (2021.) Національна академія педагогічних наук України; [гол. ред. В.Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]: 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 1144 с.

4. Лук'янова Л.П. особливості соціальної діяльності дорослої людини або чому дорослі навчаються інакше / Л.П. Лук'янова // Освіта дорослих : теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / Ін-т пед.освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ, 2020. № 2 (18). С. 9-22.
5. Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. Харків : Вид.група «Основа», 2009. 179 с.
6. Освітні технології : навч.-метод. Посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; за заг. ред. О.М. Пехоти. Київ: «А.С.К.», 2004. 256 с.
7. Технологізація освіти як історична неперервність / І.А. Зязюн // Неперервна професійна освіта. – 2001. Вип. 1 (січ.-берез.). С. 73-85.
8. A Memorandum on Lifelong Learning / Commission of the European Communities. – Brussels, 30.10.2000 [Електрон, ресурс]. – Режим доступу: http://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf. – Загол. з екрану. – Мова англ.

Електронні джерела:

Збірник наукових праць «Нові технології навчання» [Режим доступу: <http://www.journal.org.ua/index.php/ntn/issue/archive>]

До змістового модулю 4 «Проектування та управління освітніми системами».

Основні:

1. Організація проектної діяльності учнів: навчально-методичний посібник для студентів освітнього ступеня «магістр» денної та заочної форми навчання / уклад. З. О. Возна. – Умань : «ВПЦ» Візаві, 2019. – 267с.

Допоміжні:

2. Братко М.В. *Управління професійною підготовкою фахівців в освітньому середовищі університетського коледжу: теорія і практика: монографія*. Кам'янець-Подільський: «Аксиома», 2017. 424 с.
3. Носенко Є. Системний підхід в освіті / Є. Носенко, В. Коротков, М. Матюшкін // *Нова педагогічна думка*. - 2014. - № 3. - С. 45-47.
4. Бригадир, М. (2000). Принципи і параметри соціально-психологічного проектування освітніх систем.
5. Гуменюк, Т. Б. (2010). Проектування як педагогічний феномен. *Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 13: Проблеми трудової та професійної підготовки*, (6), 51-59.
6. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.
7. Пастовенський О. В. Релятивне управління ефективними освітніми системами / О. В. Пастовенський // *American Journal of Fundamental, Applied & Experimental Research*. 2018. 1(8). P. 72–76.